

PRAWO ADMINISTRACYJNE

Akty stanu cywilnego – powtórzenie wiadomości

ZAGADNIENIA EGZAMINACYJNE

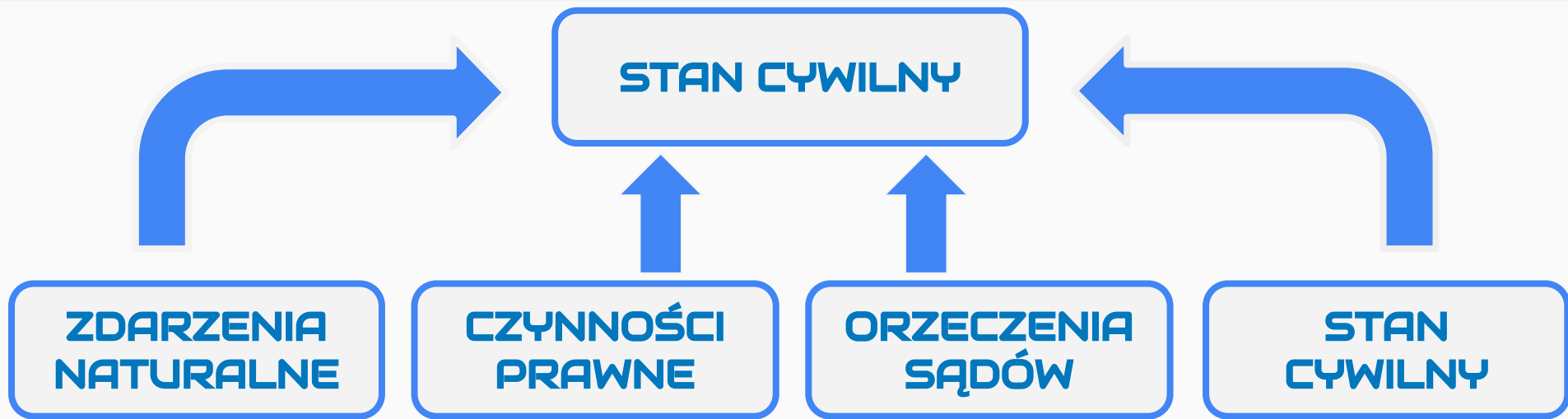
ZAGADNIENIA EGZAMINACYJNE, OMAWIANE W TRAKCIE ZAJĘĆ:

- 131. Stan cywilny; akt stanu cywilnego; akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego, rejestracja stanu cywilnego; rejestr stanu cywilnego.
- 132. Kierownik urzędu stanu cywilnego; okręg rejestracji stanu cywilnego.
- 133. Formy działania kierownika urzędu stanu cywilnego - *wybrane zagadnienia*
- 134. Właściwość miejscowa w sprawach rejestracji stanu cywilnego; miejsce zdarzenia; szczególny tryb rejestracji stanu cywilnego.
- 135. Rodzaje aktów stanu cywilnego - akt urodzenia - *wybrane zagadnienia*
- 136. Rodzaje aktów stanu cywilnego - akt małżeństwa - *wybrane zagadnienia*
- 137. Rodzaje aktów stanu cywilnego - akt zgonu - *wybrane zagadnienia*
- 138. Zmiany w aktach stanu cywilnego; wydawanie dokumentów z rejestru stanu cywilnego.

STAN CYWILNY

STAN CYWILNY oznacza **sytuację prawną** osoby, **wyrażoną przez cechy indywidualizujące** tę osobę, kształtowaną przez zdarzenia naturalne, czynności prawne, orzeczenia sądów lub decyzje organów administrujących, **stwierdzoną w akcie stanu cywilnego**.

STAN CYWILNY

STAN CYWILNY

Rejestracji stanu cywilnego służy **REJESTR STANU CYWILNEGO**, a formą jego rejestracji są **AKTY STANU CYWILNEGO**.

AKTY STANU CYWILNEGO stanowią wyłączny dowód zdarzeń w nich stwierdzonych, a ich niezgodność z prawdą może zostać udowodniona jedynie w postępowaniu sądowym.

STAN CYWILNY

Stan cywilny ma, przede wszystkim, **znaczenie informacyjne**, bowiem dotyczy cech, które charakteryzują **sytuację osobistą** oraz **sytuację rodzinną** danej osoby.

Sytuacja osobista może wpływać na nabycie zdolności do czynności prawnych, możliwość ponoszenia odpowiedzialności karnej czy też zakres praw i obowiązków publicznoprawnych - na przykład w zakresie edukacji czy zabezpieczenia społecznego.

Sytuacja rodzinna, w tym stosunki pokrewieństwa, małżeństwa i powinowactwa, ma istotne znaczenie dla problematyki związanej ze sprawowaniem opieki, alimentacją czy dziedziczeniem.

PODSTAWOWE POJĘCIA

NAZWISKO RODOWE - nazwisko zamieszczone w akcie urodzenia.

NAZWISKO - nazwisko zamieszczone w akcie małżeństwa lub akcie zgonu, przy czym nazwiskiem osoby, która nie zawarła związku małżeńskiego jest nazwisko rodowe

STAN CYWILNY *sensu stricto* - sytuacja osoby w odniesieniu do małżeństwa: panna/kawaler, zamężna/żonaty, rozwiedziona/rozwiedziony, wdowa/wdowiec

MIEJSCE ZDARZENIA - miejscowość, w której nastąpiło urodzenie, zostało zawarte małżeństwo, bądź też nastąpił zgon albo znaleziono zwłoki

AKTY STANU CYWILNEGO

Zagadnienia związane z rejestracją stanu cywilnego regulują przepisy **ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego.**

Aktem stanu cywilnego, zgodnie z treścią art. 2 ust. 3 p.a.s.c., jest ***wpis o urodzeniu, małżeństwie albo zgonie w rejestrze stanu cywilnego wraz z treścią późniejszych wpisów wpływających na treść lub ważność tego aktu.***

Akt stanu cywilnego jest sporządzany z chwilą dokonania wpisu w rejestrze stanu cywilnego. Przez sporządzenie aktu stanu cywilnego należy rozumieć dokonanie odpowiedniego wpisu w systemie teleinformatycznym.

AKTY STANU CYWILNEGO

Akty stanu cywilnego stanowią **wyłączny dowód zdarzeń w nich stwierdzonych**, a zatem wyłącznie na podstawie aktu stanu cywilnego jest dopuszczalne dowodzenie faktu urodzenia, zawarcia małżeństwa czy zgonu, a także zawartych w nim danych, dotyczących daty i miejsca zdarzenia.

Natomiast na podstawie aktu stanu cywilnego **nie jest możliwe udowodnienie innych danych**, które wprawdzie są zawarte w akcie stanu cywilnego, ale **nie dotyczą bezpośrednio zdarzenia, które zostało zarejestrowane** w akcie stanu cywilnego.

AKTY STANU CYWILNEGO

PRZYKŁADI

- Nie jest możliwe udowodnienie daty urodzenia rodziców dziecka, na podstawie aktu urodzenia dziecka. Nie można dowodzić daty urodzenia osoby wstępującej w związek małżeński - na podstawie aktu małżeństwa. Pomimo umieszczenia w akcie zgonu danych dotyczących małżonka osoby zmarłej, akt zgonu nie stanowi dowodu zawarcia małżeństwa lub pozostawania w związku małżeńskim z określoną osobą.
- Jednakże takie dane mogą stanowić dowód pośredni w postępowaniu o ustalenie lub odtworzenie aktu stanu cywilnego!

Moc dowodowa aktu stanu cywilnego może zostać podważona jedynie w drodze postępowania sądowego. Do chwili wydania przez sąd orzeczenia o unieważnieniu aktu stwierdzającego zdarzenie niezgodne ze stanem rzeczywistym, nie można podważyć wiarygodności tego aktu - nawet w sytuacji, gdy niezgodność jest oczywista dla kierownika USC czy innych organów administracji publicznej.

AKTY STANU CYWILNEGO

Przepisy p.a.s.c. wskazują, że czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego, inne niż akty stanu cywilnego, są dokonywane w formie decyzji administracyjnej albo czynności materialno-technicznej, a odmowa dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego następuje w formie decyzji administracyjnej.

Jaką formą działania administracji publicznej jest akt stanu cywilnego?

REJESTRACJA STANU CYWILNEGO

Rejestracja stanu cywilnego stanowi **zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej** i jest dokonywana przez gminy w urzędach stanu cywilnego.

OKRĘGIEM REJESTRACJI STANU CYWILNEGO jest **gmina**, przy czym możliwa jest zmiana okręgu rejestracji poprzez:

- ☐ ustalenie właściwości USC dla więcej niż jednego okręgu rejestracji
- ☐ ustalenie właściwości kilku USC w jednym okręgu rejestracji

Decyzję w tym zakresie podejmuje minister właściwy do spraw wewnętrznych – w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej. Wniosek o zmianę okręgu rejestracji składa wojewoda na wniosek gminy/gmin lub po zasięgnięciu opinii gminy/gmin.

KIEROWNIK USC

Czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego są dokonywane przez **kierownika Urzędu Stanu Cywilnego** lub **zastępcę kierownika USC**, któremu przysługują uprawnienia i obowiązki kierownika USC - z wyjątkiem wydawania pracownikom USC upoważnień do wydawania odpisów i zaświadczeń oraz zamieszczania przypisków.

W zakresie wydawania odpisów aktów stanu cywilnego, zaświadczeń o danych zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego oraz zamieszczania przypisków [z wyłączeniem w zakresie określonym w art. 10 ust. 1 i 2 p.a.s.c.] może zostać upoważniony pracownik USC lub inny pracownik urzędu gminy.

KIEROWNIK USC

Generalną zasadą jest, że kierownikiem USC jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta. Ponadto – wójt, burmistrz lub prezydent miasta:

- ❑ **w okręgach liczących poniżej 50 tysięcy mieszkańców** – zatrudnia zastępcę kierownika USC i może zatrudnić inną osobę na stanowisku kierownika USC
- ❑ **w okręgach liczących powyżej 50 tysięcy mieszkańców** – zatrudnia inną osobę na stanowisku kierownika USC i może zatrudnić zastępcę lub zastępców kierownika USC

KIEROWNIK USC

Na stanowisku kierownika USC lub zastępcy kierownika USC może zostać zatrudniona osoba, która nie pełni funkcji wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, a ponadto:

- ❑ posiada **obywatelstwo polskie** i **pełną zdolność do czynności prawnych** oraz korzysta z **pełni praw publicznych**
- ❑ nie była skazana **prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego** lub **umyślne przestępstwo skarbowe**
- ❑ posiada **dyplom ukończenia studiów prawniczych lub administracyjnych**, potwierdzający uzyskanie **tytułu zawodowego magistra*** albo dyplom uzyskania tytułu zawodowego magistra i świadectwo ukończenia studiów podyplomowych w zakresie administracji
- ❑ posiada łącznie **co najmniej trzyletni staż pracy na stanowiskach urzędniczych** w urzędach lub samorządowych jednostkach organizacyjnych, służbie cywilnej, urzędach państwowych lub służbie zagranicznej – z wyjątkiem stanowisk pomocniczych i obsługi

*również – dyplom potwierdzający ukończenie wyższych studiów prawniczych lub administracyjnych za granicą albo uznany za równoważny polskiemu dyplomowi

REJESTR STANU CYWILNEGO

Rejestr stanu cywilnego jest rejestrem publicznym, prowadzonym w systemie teleinformatycznym przez **ministra właściwego do spraw informatyzacji**.

Do zadań ministra właściwego do spraw informatyzacji należy utrzymanie i rozwój rejestru, a w szczególności zapewnienie ochrony przed nieuprawnionym dostępem, zapewnienie integralności danych, zapewnienie dostępności systemu teleinformatycznego dla podmiotów przetwarzających dane i przeciwdziałanie uszkodzeniom tego systemu, a także określanie zasad bezpieczeństwa przetwarzanych danych i zgłaszania naruszeń ochrony danych osobowych. Ponadto zapewnia poprawność przetwarzanych danych.

REJESTR STANU CYWILNEGO

INFORMACJE

- W realizacji zadań, związanych z rozwojem rejestru stanu cywilnego i zapewnieniem poprawności przetwarzanych danych, może uczestniczyć minister właściwy do spraw wewnętrznych, który ponadto zapewnia funkcjonowanie wydzielonej sieci umożliwiającej łączność elektroniczną pozwalającą na dostęp organom, którym przysługuje dostęp do rejestru stanu cywilnego.

DODATKOWE

Dostęp do rejestru stanu cywilnego przysługuje kierownikowi USC, zastępcy kierownik USC, ministrowi właściwemu do spraw informatyzacji, ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, wojewodzie.

Ponadto **dane z rejestru są udostępniane, przez ministra właściwego do spraw informatyzacji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnemu Biuru Antykorupcyjnemu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego i Służbie Wywiadu Wojskowego.**

REJESTR STANU CYWILNEGO

Wpisów w rejestrze stanu cywilnego dokonuje kierownik USC lub zastępca kierownika USC. Urodzenie oraz małżeństwo rejestruje kierownik USC właściwy ze względu na miejsce urodzenia albo zawarcia małżeństwa. Zgon rejestruje kierownik USC właściwy ze względu na miejsce zgonu lub miejsce znalezienia zwłok.

Akty stanu cywilnego są oznaczane w rejestrze odrębnie dla każdego roku i oddzielnie dla każdego rodzaju zdarzenia. Kierownik USC, przed rejestracją zdarzenia, sprawdza, czy zdarzenie nie zostało uprzednio zarejestrowane w formie aktu stanu cywilnego. Rejestracji dokonuje się na podstawie dowodów potwierdzających prawdziwość zgłoszonych danych, a w razie wątpliwości - przeprowadza się postępowanie wyjaśniające.

REJESTRACJA STANU CYWILNEGO

NADZÓR NAD REJESTRACJĄ STANU CYWILNEGO sprawuje **wojewoda**. Wojewoda jest również organem odwoławczym od decyzji administracyjnych z zakresu rejestracji stanu cywilnego. Natomiast nadzór nad działalnością wojewody w tym zakresie sprawuje **minister właściwy do spraw wewnętrznych**.

Sprawowanie nadzoru przez ministra polega na przeprowadzaniu kontroli, w tym na badaniu prawidłowości prowadzonych przez wojewodę postępowań administracyjnych oraz terminowości załatwiania spraw, a także na kształtowaniu jednolitej polityki w zakresie rejestracji stanu cywilnego i kontroli wykonywania ustalonych sposobów postępowania.

AKTA ZBIOROWE REJESTRACJI STANU CYWILNEGO

AKTA ZBIOROWE REJESTRACJI STANU CYWILNEGO

dokumenty będące
podstawą sporządzenia
aktu stanu cywilnego

dokumenty stanowiące
podstawę do dołączenia
wzmianki dodatkowej do
aktu stanu cywilnego

dokumenty stanowiące
podstawę zamieszczenia
przypisku przy innym akcie
stanu cywilnego

Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego zabezpiecza się przed uszkodzeniem, zniszczeniem, utratą oraz przed nieuprawnionym dostępem do nich osób trzecich.

AKTA ZBIOROWE REJESTRACJI STANU CYWILNEGO

Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego są gromadzone w rejestrze stanu cywilnego, jeżeli zostały sporządzone w formie dokumentu elektronicznego. W rejestrze mogą być także gromadzone akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego niesporządzone w formie dokumentu elektronicznego jako odwzorowanie cyfrowe lub może być zamieszczany opis tych dokumentów.

Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego niesporządzone w formie dokumentu elektronicznego przechowywane są w archiwum urzędu stanu cywilnego, w miejscu zapewniającym ich zabezpieczenie, a w razie potrzeby poddaje się konserwacji.

Mogą one być wyносzone poza USC za zgodą wojewody wyrażoną w drodze postanowienia lub w przypadku niebezpieczeństwa zagrażającego tym aktom.

AKTA ZBIOROWE REJESTRACJI STANU CYWILNEGO

Akty urodzenia oraz akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego dotyczące aktu urodzenia przechowuje **przez okres 100 lat**.

Akty małżeństwa i **akty zgonu**, a także akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego dotyczące tych aktów, przechowuje się **przez okres 80 lat**.

Wskazane okresy są liczone od końca roku kalendarzowego, w którym nastąpiło sporządzenie aktu stanu cywilnego.

Po upływie wskazanych okresów akty stanu cywilnego oraz akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego kierownik urzędu stanu cywilnego przekazuje **w ciągu 2 lat do właściwego archiwum państwowego**.

AKTA ZBIOROWE REJESTRACJI STANU CYWILNEGO

WAŻNE!

- Jeżeli osoba, której dotyczy akt urodzenia lub akt małżeństwa, żyje dłużej niż
- okres przechowywania tego aktu przez kierownika urzędu stanu cywilnego, akt
- jest przechowywany do czasu sporządzenia dla tej osoby aktu zgonu lub
- zarejestrowania informacji o zgonie tej osoby.

zmiana wprowadzona na podstawie art. 129 ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)

REJESTR STANU CYWILNEGO

ADNOTACJA - zawiera informacje o okolicznościach i podstawie rejestracji urodzenia, małżeństwa albo zgonu.

WZMIANKA DODATKOWA - wpis wpływający na treść lub ważność aktu stanu cywilnego, dołączony do aktu stanu cywilnego na podstawie prawomocnych orzeczeń sądów, ostatecznych decyzji administracyjnych, odpisów aktów stanu cywilnego, protokołów sporządzanych przez kierowników USC albo konsulów z czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego, odpisów zagranicznych dokumentów stanu cywilnego i innych dokumentów, które mają wpływ na ważność aktu

PRZYPISEK - zawiera informacje o innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby oraz informacje wpływające na jej stan cywilny

WŁAŚCIWOŚĆ MIEJSCOWA

Urodzenie oraz małżeństwo rejestruje kierownik USC właściwy ze względu na miejsce urodzenia albo zawarcia małżeństwa. Zgon rejestruje kierownik USC właściwy ze względu na miejsce zgonu albo miejsce znalezienia zwłok.

Kierownik USC właściwy dla miasta stołecznego Warszawy rejestruje:

- ❑ małżeństwo zawarte przed konsulem
- ❑ urodzenie oraz zgon na polskim statku morskim lub powietrznym, okręcie wojennym lub wojskowym statku powietrznym
- ❑ zgon żołnierza w służbie czynnej lub osoby przydzielonej do jednostki wojskowej, poległych lub zmarłych w związku z działaniami wojennymi
- ❑ zgon w przypadku stwierdzenia zgonu albo uznania za zmarłego w postępowaniu sądowym

WŁAŚCIWOŚĆ MIEJSCOWA

Zgłoszenia urodzenia dokonuje się w USC właściwym ze względu na miejsce urodzenia dziecka.

Zawarcie małżeństwa następuje przed kierownikiem USC wybranym przez osoby zamierzające zawrzeć małżeństwo. Zaświadczenie stwierdzające brak okoliczności wykluczających zawarcie małżeństwa wydaje kierownik USC wybrany przez osoby zamierzające zawrzeć małżeństwo.

Zgłoszenia zgonu dokonuje się w USC właściwym ze względu na miejsce zgonu albo miejsce znalezienia zwłok.

Oświadczenia konieczne do uznania ojcostwa lub oświadczenia małżonków, że dziecko będzie nosić takie samo nazwisko, jakie nosi albo nosiłoby ich wspólne dziecko, oraz oświadczenie małżonka rozwiedzionego o powrocie do nazwiska, które nosił przed zawarciem małżeństwa, można złożyć przed wybranym kierownikiem USC albo konsulem.

ZMIANY W AKTACH STANU CYWILNEGO

SPROSTOWANIU podlega akt stanu cywilnego, który zawiera dane niezgodne z danymi zawartymi w aktach zbiorowych rejestracji stanu cywilnego lub z innymi aktami stanu cywilnego, o ile stwierdzają one zdarzenie wcześniejsze i dotyczą tej samej osoby lub jej wstępnych. Ponadto sprostowaniu podlega akt stanu cywilnego, który zawiera dane niezgodne z zagranicznymi dokumentami stanu cywilnego.

Sprostowania dokonuje **kierownik USC, który sporządził akt stanu cywilnego**. Sprostowanie może zostać dokonane z urzędu, na wniosek osoby, której ten akt dotyczy lub jej przedstawiciela ustawowego, na wniosek osoby mającej w tym interes prawny lub na wniosek prokuratora.

ZMIANY W AKTACH STANU CYWILNEGO

SPROSTOWANIE dokonywane przez kierownika USC przyjmuje **formę czynności materialno – technicznej**.

Jeżeli sprostowania dokonuje się z urzędu lub na wniosek innej osoby niż ta, której akt dotyczy, lub jej przedstawiciela ustawowego, kierownik USC powiadamia tę osobę o zamiarze sprostowania lub o złożeniu wniosku o sprostowanie aktu stanu cywilnego.

ZMIANY W AKTACH STANU CYWILNEGO

SPROSTOWANIA aktu stanu cywilnego dokonuje **sąd w postępowaniu nieprocesowym**, na wniosek osoby zainteresowanej, prokuratora lub kierownika USC, jeżeli sprostowanie aktu stanu cywilnego jest niemożliwe na podstawie akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego lub innych aktów stanu cywilnego, o ile stwierdzają one zdarzenie wcześniejsze i dotyczą tej samej osoby lub jej wstępnych albo zagranicznych dokumentów stanu cywilnego.

Ponadto sąd dokonuje sprostowania także wtedy, gdy sprostowanie aktu stanu cywilnego przez kierownika USC nie jest możliwe wyłącznie na podstawie wymienionych dokumentów.

ZMIANY W AKTACH STANU CYWILNEGO

UZUPEŁNIENIU podlega akt stanu cywilnego, który nie zawiera wszystkich wymaganych danych. Uzupełnienia aktu stanu cywilnego dokonuje **kierownik USC, który go sporządził** - na podstawie innych aktów stanu cywilnego, akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego prowadzonych dla tego aktu i innych dokumentów mających wpływ na stan cywilny.

Uzupełnienia aktu stanu cywilnego dokonuje się z urzędu, na wniosek osoby, której ten akt dotyczy, lub jej przedstawiciela ustawowego, na wniosek osoby mającej w tym interes prawny lub prokuratora, w formie czynności materialno-technicznej.

ZMIANY W AKTACH STANU CYWILNEGO

UZUPEŁNIENIA AKTU ZGONU dokonuje **sąd w postępowaniu nieprocesowym**, na wniosek osoby zainteresowanej lub prokuratora, jeżeli akt zgonu nie zawiera daty lub godziny zgonu, a dane te nie wynikają z akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego stanowiących podstawę sporządzenia aktu zgonu.

ZMIANY W AKTACH STANU CYWILNEGO

UNIEWAŻNIENIE AKTU STANU CYWILNEGO

```
graph TD; A[UNIEWAŻNIENIE AKTU STANU CYWILNEGO] --> B[UNIEWAŻNIENIE AKTU STANU CYWILNEGO]; A --> C[UNIEWAŻNIENIE AKTU STANU CYWILNEGO  
błędnie zarejestrowanego w rejestrze  
stanu cywilnego z przyczyn  
technicznych albo niewłaściwego  
zastosowania jego funkcjonalności]; A --> D[UNIEWAŻNIENIE AKTU STANU CYWILNEGO  
w przypadku zarejestrowania więcej niż  
jednego aktu stwierdzającego to samo  
zdarzenie z przyczyn innych niż  
techniczne]; B -.-> E[SĄD - w postępowaniu  
nieprocesowym]; C -.-> F[KIEROWNIK USC - w  
formie czynności materialno  
- technicznej]; D -.-> G[WOJEWODA - w formie  
decyzji administracyjnej];
```

UNIEWAŻNIENIE AKTU STANU CYWILNEGO

SĄD - w postępowaniu
nieprocesowym

UNIEWAŻNIENIE AKTU STANU CYWILNEGO
błędnie zarejestrowanego w rejestrze
stanu cywilnego z przyczyn
technicznych albo niewłaściwego
zastosowania jego funkcjonalności

KIEROWNIK USC - w
formie czynności materialno
- technicznej

UNIEWAŻNIENIE AKTU STANU CYWILNEGO
w przypadku zarejestrowania więcej niż
jednego aktu stwierdzającego to samo
zdarzenie z przyczyn innych niż
techniczne

WOJEWODA - w formie
decyzji administracyjnej

ZMIANY W AKTACH STANU CYWILNEGO

UNIEWAŻNIENIA AKTU STANU CYWILNEGO lub dołączonej do niego wzmianki dodatkowej dokonuje **sąd w postępowaniu nieprocesowym**, na wniosek osoby zainteresowanej, prokuratora lub kierownika USC, jeżeli akt ten lub wzmianka stwierdzają zdarzenie niezgodne ze stanem faktycznym lub stwierdzono uchybienia, które zmniejszają jego moc dowodową.

Jeżeli sąd unieważnił akt stanu cywilnego, z wymienionych przyczyn, może on postanowić o sporządzeniu nowego aktu stanu cywilnego.

ZMIANY W AKTACH STANU CYWILNEGO

UNIEWAŻNIENIA AKTU STANU CYWILNEGO LUB AKTÓW STANU CYWILNEGO STWIERDZAJĄCYCH TO SAMO ZDARZENIE, a błędnie zarejestrowanych w rejestrze stanu cywilnego z przyczyn technicznych lub w wyniku niewłaściwego zastosowania funkcjonalności rejestru stanu cywilnego dokonuje z urzędu, **w formie czynności materialno-technicznej, kierownik USC, który dokonał błędnej rejestracji**.

Do każdego z unieważnionych aktów, kierownik USC dodaje wzmiankę dodatkową o jego unieważnieniu. Czynności niezbędne do unieważnienia aktu stanu cywilnego podejmuje się niezwłocznie po stwierdzeniu błędnej rejestracji. Z unieważnionego aktu stanu cywilnego nie wydaje się odpisów, a jeżeli wydano wcześniej odpis, kierownik USC zawiadamia podmiot, który otrzymał odpis, o unieważnieniu tego aktu

ZMIANY W AKTACH STANU CYWILNEGO

UNIEWAŻNIENIA AKTÓW STANU CYWILNEGO STWIERDZAJĄCYCH TO SAMO ZDARZENIE, jeżeli do ich zarejestrowania doszło z innych przyczyn niż przyczyny technicznych lub niewłaściwe zastosowania funkcjonalności rejestru, a okoliczności wskazane w każdym z tych aktów nie budzą wątpliwości, że przedmiotem rejestracji w każdym z nich jest to samo zdarzenie, **wojewoda właściwy dla kierownika urzędu stanu cywilnego, który zarejestrował ostatni akt**, unieważnia akt lub akty stanu cywilnego **w formie decyzji administracyjnej**.

Postępowanie wszczyna się z urzędu lub na wniosek osoby, której akt dotyczy, osoby mającej w tym interes prawny lub prokuratora.

ZMIANY W AKTACH STANU CYWILNEGO

USTALENIA TREŚCI AKTU STANU CYWILNEGO dokonuje **sąd w postępowaniu nieprocesowym**, jeżeli postanowił o sporządzeniu nowego aktu stanu cywilnego, albo na wniosek osoby zainteresowanej, prokuratora lub kierownika urzędu stanu cywilnego, jeżeli unieważniony akt stanu cywilnego ma być zastąpiony nowym aktem albo akt urodzenia lub akt małżeństwa nie został sporządzony i nie może go sporządzić kierownik urzędu stanu cywilnego.

DOKUMENTY WYDAWANE Z REJESTRU STANU CYWILNEGO

Kierownik urzędu stanu cywilnego wydaje z rejestru stanu cywilnego:

- ❑ odpisy zupełne aktów stanu cywilnego
- ❑ odpisy skrócone aktów stanu cywilnego
- ❑ zaświadczenia o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby
- ❑ zaświadczenia o stanie cywilnym

Dokumenty z rejestru stanu cywilnego wydaje się przez okresy przechowywania aktów, a także po upływie tych okresów, ale przed przekazaniem aktów stanu cywilnego do właściwego archiwum państwowego.

DOKUMENTY WYDAWANE Z REJESTRU STANU CYWILNEGO

ODPIS ZUPEŁNY - stanowi dosłowne powtórzenie treści aktu stanu cywilnego oraz treści dołączonych wzmianek dodatkowych.

ODPIS SKRÓCONY - zawiera treść aktu stanu cywilnego uwzględniającą treść dołączonych wzmianek dodatkowych.

Odpis skrócony aktu stanu cywilnego jest wydawany z urzędu w jednym egzemplarzu po sporządzeniu aktu urodzenia albo aktu zgonu - osobie zgłaszającej zdarzenie oraz po sporządzeniu aktu małżeństwa - osobom, które zawarły małżeństwo.

DOKUMENTY WYDAWANE Z REJESTRU STANU CYWILNEGO

ZAŚWIADCZENIE O ZAMIESZCZONYCH LUB NIEZAMIESZCZONYCH DANYCH W REJESTRZE STANU CYWILNEGO zawiera oznaczenie wnioskodawcy, informację o sporządzonych aktach stanu cywilnego wskazanej osoby, informację o zamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego przypiskach przy akcie wskazanej osoby lub treść tych przypisków, informację o zamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby lub treść tych danych, z wyłączeniem danych zawartych w akcie stanu cywilnego oraz danych zawartych w rejestrze uznań, a także informację o niezamieszczeniu w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby lub przypisków przy akcie wskazanej osoby.

RODZAJE AKTÓW STANU CYWILNEGO

**AKT
URODZENIA**

**AKT
MAŁŻEŃSTWA**

**AKT
ZGONU**

AKT URODZENIA

SPORZĄDZENIA AKTU URODZENIA

Akt urodzenia sporządza się **w dniu zgłoszenia urodzenia dziecka**, a jeżeli zgłoszenie urodzenia nastąpiło w sposób określony w art. 17 p.a.s.c. albo w art. 58a p.a.s.c. – w następnym dniu roboczym po dniu zgłoszenia urodzenia.

Jeżeli dziecko urodziło się martwe, nie sporządza się aktu zgonu, a sporządza się **akt urodzenia z adnotacją, że dziecko urodziło się martwe**.

Akt urodzenia sporządza się **na podstawie karty urodzenia** albo karty martwego urodzenia przekazanej przez podmiot wykonujący działalność leczniczą **oraz protokołu zgłoszenia urodzenia** albo **zgłoszenia urodzenia w formie dokumentu elektronicznego**.

AKT URODZENIA

Kartę urodzenia przekazuje się kierownikowi USC właściwemu do sporządzenia aktu urodzenia **w terminie 3 dni od dnia jej sporządzenia**. Karta urodzenia zawiera nazwisko, imię (imiona), nazwisko rodowe, datę i miejsce urodzenia oraz numer PESEL matki dziecka, jeżeli został nadany, a także miejsce, datę i godzinę urodzenia dziecka oraz płeć dziecka.

Karta martwego urodzenia zawiera dane wymagane w karcie urodzenia oraz informację, że dziecko urodziło się martwe. **Kartę martwego urodzenia** przekazuje się kierownikowi USC **w terminie jednego dnia od dnia jej sporządzenia**. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie płci dziecka, karty martwego urodzenia nie przekazuje się.

AKT URODZENIA

Zgłoszenia urodzenia dziecka dokonuje się **w terminie 21 dni od dnia sporządzenia karty urodzenia** albo **w terminie 3 dni od dnia sporządzenia karty martwego urodzenia**. Jeżeli nie dokonano zgłoszenia urodzenia we wskazanym terminie, kierownik USC sporządza z urzędu akt urodzenia na podstawie karty urodzenia/karty martwego urodzenia, z adnotacją o sporządzeniu aktu z urzędu, oraz informuje rodziców dziecka.

Ponadto akt urodzenia sporządza się z urzędu na podstawie karty urodzenia/karty martwego urodzenia w przypadku powzięcia wiadomości przez kierownika USC właściwego ze względu na miejsce urodzenia dziecka o śmierci matki dziecka niepozostającej w związku małżeńskim i braku uznania ojcostwa jej dziecka lub śmierci rodziców dziecka przed sporządzeniem aktu urodzenia albo w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia dziecka, z adnotacją o sporządzeniu aktu z urzędu.

AKT URODZENIA

ZGŁOSZENIE URODZENIA

Zgłoszenia urodzenia **dokonują matka lub ojciec dziecka posiadający pełną zdolność do czynności prawnych**. Matka lub ojciec dziecka, którzy ukończyli 16 lat, dokonują zgłoszenia urodzenia, jeżeli posiadają ograniczoną zdolność do czynności prawnych. W pozostałych przypadkach zgłoszenia urodzenia dokonują przedstawiciel ustawowy lub opiekun matki.

Zgłoszenia urodzenia można także dokonać przez pełnomocnika, a matka lub ojciec dziecka posiadający pełną zdolność do czynności prawnych mogą dokonać zgłoszenia urodzenia w formie dokumentu elektronicznego.

AKT URODZENIA

Zgłoszenie urodzenia dokumentuje się w formie protokołu, który jest podpisywany przez osobę zgłaszającą i kierownika USC.

WYBÓR IMIENIA DZIECKA - zagadnienie zostanie omówione w kontekście zmiany imienia i nazwiska!

AKT URODZENIA

AKT URODZENIA DZIECKA NIEZNANYCH RODZICÓW

Akt urodzenia dziecka nieznanych rodziców sporządza się na podstawie orzeczenia sądu opiekuńczego, który ustala dane dotyczące urodzenia dziecka po zasięgnięciu opinii osoby, pod opieką której dziecko się znajduje, nadaje dziecku nazwisko i imię oraz określa, jakie imiona rodziców i nazwiska rodowe będą zamieszczone w akcie urodzenia.

Nazwisko nadane dziecku zamieszcza się jako nazwisko rodziców. W przypadku nieustalenia miejsca urodzenia dziecka za miejsce urodzenia uznaje się miejsce znalezienia dziecka.

Przepisy stosuje się odpowiednio do sporządzenia aktu urodzenia osoby pełnoletniej, której tożsamości nie można ustalić ze względu na jej ułomność fizyczną lub psychiczną albo nieznane pochodzenie.

AKT MAŁŻEŃSTWA

WYMOGI FORMALNE ZAWARCIA MAŁŻEŃSTWA

Osoba zamierzająca zawrzeć małżeństwo osobiście przedstawia dokument tożsamości wybranemu kierownikowi urzędu stanu cywilnego albo konsulowi, albo kierownikowi urzędu stanu cywilnego, który ma wydać zaświadczenie stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, a następnie składa pisemne zapewnienie, że nie wie o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, a także zezwolenie na zawarcie małżeństwa, jeżeli wymagają tego odrębne przepisy.

Zapewnienie jest ważne przez okres 6 miesięcy od daty jego złożenia przez obie osoby zamierzające zawrzeć małżeństwo. Elementy treściowe zapewnienia wskazuje przepis art. 76 ust. 4 p.a.s.c.

AKT MAŁŻEŃSTWA

ZŁOŻENIE OŚWIADCZEŃ O WSTĄPIENIU W ZWIĄZEK MAŁŻEŃSKI

Złożenie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński dokumentuje się w **formie protokołu**, który podpisują osoby wstępujące w związek małżeński, świadkowie oraz kierownik urzędu stanu cywilnego albo konsul.

Przed wezwaniem do złożenia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński kierownik urzędu stanu cywilnego albo konsul sprawdza tożsamość osób zamierzających zawrzeć małżeństwo oraz wskazanych przez nich świadków.

Zawarcie małżeństwa przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego albo konsulem następuje z zachowaniem uroczystej formy.

AKT MAŁŻEŃSTWA

SPORZĄDZENIE AKTU MAŁŻEŃSTWA

Kierownik USC, który przyjął oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński, **sporządza akt małżeństwa najpóźniej w następnym dniu roboczym.**

Akt małżeństwa sporządza się na podstawie protokołu przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński. Protokół zawiera nazwiska i imiona osób, które zawierają małżeństwo, nazwiska rodowe, stan cywilny oraz daty i miejsca urodzenia, miejsce i datę zawarcia małżeństwa, nazwiska i imiona oraz nazwiska rodowe rodziców osób zawierających małżeństwo, nazwisko, które każdy z małżonków będzie nosił po zawarciu małżeństwa, zgodne oświadczenie w sprawie nazwiska dzieci zrodzonych z tego małżeństwa, nazwiska i imiona świadków, nazwisko i imię biegłego lub tłumacza, jeżeli brał udział w czynności, nazwisko i imię kierownika urzędu stanu cywilnego albo konsula przyjmującego oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński.

AKT MAŁŻEŃSTWA

ZAWARCIE MAŁŻEŃSTWA PRZED KONSULEM

Jeżeli zawarcie małżeństwa nastąpiło przed konsulem, przesyła on niezwłocznie protokół złożenia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński. **Akt małżeństwa sporządza się najpóźniej w następnym dniu roboczym po dniu otrzymania protokołu złożenia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński.**

AKT MAŁŻEŃSTWA

ZAWARCIE MAŁŻEŃSTWA PRZED DUCHOWNYM

Jeżeli zawarcie małżeństwa nastąpiło w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, **akt małżeństwa sporządza się najpóźniej w następnym dniu roboczym po dniu otrzymania zaświadczenia stwierdzającego brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenia stwierdzającego, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego.**

Zaświadczenia stwierdzające, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego, zawiera nazwiska i imiona osób zawierających związek małżeński oraz świadków, miejsce i datę zawarcia małżeństwa, nazwisko, imię (imiona) oraz stanowisko duchownego, który przyjął oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński, nazwę i adres jednostki organizacyjnej kościoła lub związku wyznaniowego sporządzającego zaświadczenie oraz nazwisko i imię (imiona) osoby sporządzającej zaświadczenie oraz informację według prawa jakiego kościoła lub związku wyznaniowego małżeństwo zostało zawarte.

AKT ZGONU

SPORZĄDZENIE AKTU ZGONU

Akt zgonu sporządza się w dniu, w którym dokonano zgłoszenia zgonu, a jeżeli zgłoszenie zgonu nastąpiło w sposób określony w art. 17 p.a.s.c.* – w następnym dniu roboczym po dniu zgłoszenia zgonu. Akt zgonu sporządza się na podstawie karty zgonu oraz protokołu zgłoszenia zgonu.

Zgłoszenie zgonu następuje przez złożenie kierownikowi urzędu stanu cywilnego karty zgonu w terminie 3 dni od dnia jej sporządzenia. Jeżeli zgon nastąpił na skutek choroby zakaźnej, zgłoszenia zgonu dokonuje się w ciągu 24 godzin od zgonu.

*czynność dokonana w miejscu pobytu osoby, której osobisty udział w czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego w siedzibie USC nie jest możliwy z powodu choroby, niepełnosprawności lub innej niedającej się pokonać przeszkody

AKT ZGONU

Zgłoszenia zgonu dokonuje podmiot uprawniony do pochówku na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych, a zatem **mążonek, krewni zstępni, krewni wstępni, krewni boczni do 4. stopnia pokrewieństwa lub powinowaci w linii prostej do 1. stopnia powinowactwa.**

Jeżeli zwłoki mają zostać przekazane do celów naukowych, zgłoszenia zgonu może dokonać upoważniony pracownik publicznej uczelni medycznej albo uczelni publicznej prowadzącej działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych.

AKT ZGONU

W przypadku niedokonania zgłoszenia zgonu przez podmiot uprawniony do pochówku **zgłoszenia zgonu dokonuje przedstawiciel podmiotu obowiązanego do pochówku** zgodnie z art. 10 ust. 3 u.c.c.z. – gmina właściwa ze względu na miejsce zgonu albo zakład karny/areszt śledczy w przypadku osób pozbawionych wolności zmarłych w zakładach karnych lub aresztach śledczych.

Zgłoszenie zgonu dokumentuje się w formie protokołu, który podpisują zgłaszający zgon i kierownik urzędu stanu cywilnego.

AKT ZGONU

W przypadku znalezienia zwłok w stanie lub w okolicznościach uniemożliwiających ich identyfikację prokurator lub Policja zawiadamia o tym gminę właściwą ze względu na miejsce znalezienia zwłok.

Akt zgonu osoby o nieustalonej tożsamości sporządza się w sposób opisowy, zamieszczając w nim datę i godzinę oraz miejsce zgonu, datę, godzinę, miejsce i okoliczności znalezienia zwłok, płeć oraz przypuszczalny wiek osoby zmarłej, opis zewnętrznego wyglądu zwłok, opis odzieży oraz innych przedmiotów znalezionych przy osobie zmarłej oraz oznaczenie jednostki Policji lub wskazanie prokuratora w przypadku dokonania zawiadomienia o znalezieniu zwłok w stanie lub w okolicznościach uniemożliwiających ich identyfikację lub oznaczenie podmiotu leczniczego lub jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.

AKT ZGONU

W przypadku ustalenia tożsamości niezidentyfikowanych zwłok przez podmioty prowadzące czynności identyfikacyjne przed sporządzeniem aktu zgonu zawiadamia się o tym kierownika USC właściwego do sporządzenia aktu zgonu.

Na podstawie zawiadomienia oraz dotychczasowego aktu zgonu, jeżeli był sporządzony przed ustaleniem tożsamości niezidentyfikowanych zwłok, **sporządza się nowy akt zgonu z adnotacją** o zastąpieniu przez ten akt dotychczasowego aktu, który nie podlega ujawnieniu. Z dotychczasowego aktu zgonu wydaje się na żądanie sądu odpis zupełny tego aktu.

SZCZEGÓLNY TRYB REJESTRACJI

Urodzenie lub zgon na polskim statku morskim lub powietrznym, okręcie wojennym lub wojskowym statku powietrznym kapitan dokumentuje w formie protokołu potwierdzającego urodzenie lub zgon.

Miejscem urodzenia lub zgonu, które nastąpiły poza granicami RP, zamieszczanym w akcie stanu cywilnego jest miejscowość, w której znajduje się siedziba urzędu konsularnego lub przedstawicielstwa dyplomatycznego, w którym wykonuje swoje funkcje konsul właściwy dla portu, do którego zawinął statek morski lub okręt wojenny lub portu, w którym wylądował statek powietrzny.

Jeżeli urodzenie lub zgon nastąpiły na terytorium RP, miejscem zdarzenia jest miejscowość, w której jest położony najbliższy port.

SZCZEGÓLNY TRYB REJESTRACJI

Zgon żołnierza w czynnej służbie wojskowej albo innej osoby przydzielonej do jednostki wojskowej, który nastąpił w związku z działaniami wojennymi, właściwy terytorialnie terenowy organ administracji wojskowej dokumentuje w formie protokołu potwierdzającego zgon.

Właściwy terytorialnie terenowy organ administracji wojskowej niezwłocznie przekazuje protokół zgonu kierownikowi urzędu stanu cywilnego właściwemu dla miasta stołecznego Warszawy w celu sporządzenia aktu zgonu.